

Warszawa, dnia 13.X.2006 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-539767-IX-903/06/WK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości

Zwrócił się do mnie funkcjonariusz Służby Więziennej kwestionujący zamieszczenie w ustawie z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji (Dz.U. Nr 53, poz. 345 z późn. zm.), zapisu progu ograniczenia procentowego trwałego uszczerbku na zdrowiu powstałego wskutek choroby określonej w wykazie chorób, z tytułu których przysługują odszkodowania, uwzględniające ich związek z pełnioną służbą.

W jego sprawie orzeczeniem nr 6-0-2006 z dnia 5.01.2006 r. Wojewódzka Komisja Lekarska MSWiA w Poznaniu ustaliła, iż z tytułu schorzenia nabytego w trakcie pełnienia służby posiada 5% uszczerbku na zdrowiu. Komisja ustaliła, że stwierdzone schorzenie pozostaje w związku ze służbą i zostało zakwalifikowane jako choroba zawodowa powstała w okresie od dnia 1.05.1999 r. do dnia 31.05.2004 r. W związku z powyższym, zainteresowany wystąpił do Dyrektora Zakładu Karnego w Kaliszu z prośbą o przyznanie odszkodowania. Decyzją nr 3/2006 z dnia 28.03.2006 r. Dyrektor Zakładu Karnego w Kaliszu odmówił przyznania jednorazowego odszkodowania z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu. Odmowa nastąpiła na podstawie art. 5 ust. 1 wyżej powoływanej ustawy o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji określającego iż, *funkcjonariuszowi, który doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku określonego w art. 2 ust. 1 albo trwałego uszczerbku na zdrowiu co najmniej w 20%*

wskutek choroby określonej na podstawie art. 3, przysługuje jednorazowe odszkodowanie pieniężne.

Przepis art. 3 tej ustawy określa, że *minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, ministrem właściwym do spraw pracy oraz ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi w drodze rozporządzenia, wykaz chorób z tytułu których przysługują odszkodowania określone w ustawie, uwzględniając ich związek z pełnioną służbą*. Przedstawiona delegacja ustawowa została wykonana za pomocą rozporządzenia z dnia 18 grudnia 2002 r. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wykazu chorób pozostających w związku ze służbą w Policji, z tytułu których przysługują odszkodowania określone w ustawie (Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz.75 z późn. zm.).

Z kolei art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (tekst jedn. - Dz.U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761 z późn. zm.) określa, że *funkcjonariusz, który w związku ze służbą doznał uszczerbku na zdrowiu lub poniósł szkodę w mieniu otrzymuje odszkodowanie. W razie śmierci funkcjonariusza w związku ze służbą, odszkodowanie otrzymują pozostali członkowie rodziny. Zgodnie z ust. 2 tego artykułu, do odszkodowania, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji*.

Tymczasem z załączonego przez wnioskodawcę orzeczenia nr 6-0-2006 z dnia 5.01.2006 r. Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej MSWiA w Poznaniu oraz decyzji nr 3/2006 z dnia 28.03.2006 r. Dyrektora Zakładu Karnego w Kaliszu wynika, że wydanie ich nastąpiło w oparciu o akt prawny jakim jest **zarządzenie** Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie ustalenia wykazu chorób i schorzeń pozostających w związku ze służbą w Służbie Więziennej, z tytułu których przysługują renty i odszkodowania (M.P. Nr 7, poz. 84 z późn. zm.).

Zarządzenie to zostało wydane w oparciu o art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, UOP, SG, PSP i SW oraz ich rodzin (Dz.U. Nr 53, poz. 214 i z 1995 r. Nr 4, poz. 17), art. 96 ustawy z dnia 10 grudnia 1959 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. z 1984 r. Nr 29, poz. 149, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 105, poz. 453, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 53, poz. 214 i Nr 105, poz. 509 oraz z 1995 r. Nr 4, poz. 17 i Nr 34, poz. 163) oraz art. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków

pozostających w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej (Dz.U. Nr 53, poz. 345, z 1983 r. Nr 16, poz. 79, z 1985 r. Nr 20, poz. 85 i Nr 38, poz. 181 oraz z 1989 r. Nr 35, poz. 192).

Powoływana ustawa z 1959 r. o Służbie Więziennej została zastąpiona nową ustawą z dnia 26 kwietnia 1996 r. (tekst jedn. - Dz.U z 2002 r. Nr 207, poz. 1761 z późn. zm.). Przepis art. 140 ust. 2 obecnie obowiązującej ustawy o Służbie Więziennej przewiduje, że do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie pozostają w mocy przepisy dotychczasowe, o ile nie są z nią sprzeczne, nie dłużej jednak niż 1 rok. Oznaczałoby to, iż zarządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie ustalenia wykazu chorób i schorzeń pozostających w związku ze służbą w Służbie Więziennej, z tytułu których przysługują renty i odszkodowania od blisko już prawie 10 lat nie ma zastosowania. Potwierdzeniem tego także są nowelizacje art. 3 ustawy o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji oraz art. 20 ust. 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, ABW, AW, CBA, SG, BOR, PSP i SW oraz ich rodzin, wprowadzające zmianę rangi aktu prawnego, w którym zawarty byłby wykaz chorób i schorzeń z formy zarządzenia na rozporządzenie.

Rozpatrując przedstawiony stan prawny trudno nie dostrzec naruszenia reguł przyzwoitej legislacji oraz występującego braku spójności przepisów prawa, gdyż nie wiadomo, czy w sprawie odszkodowań związanych z uszczerbkiem na zdrowiu i szkody w mieniu, zgodnie z art. 67 ustawy o Służbie Więziennej należy stosować wyłącznie przepisy o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji bez wydawania w tej kwestii aktów wykonawczych przez Ministra Sprawiedliwości, czy też należałoby wykonać delegację zawartą w art. 20 ust. 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, ABW, AW, CBA, SG, BOR, PSP i SW oraz ich rodzin poprzez wydanie odpowiedniego rozporządzenia.

Ponadto zgodnie z art. 93 ust. 2 Konstytucji, *zarządzenia są wydawane tylko na podstawie ustawy. Nie mogą one stanowić podstawy decyzji wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów.* Tymczasem wykaz chorób i schorzeń zawarty w tym zarządzeniu stanowi podstawę do wydawania decyzji administracyjnej o przyznaniu bądź odmowie przyznania jednorazowego odszkodowania z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu. O takim fakcie i stosowanej praktyce świadczy treść decyzji nr 3/2006 z dnia 28.03.2006 r. Dyrektora Zakładu Karnego w Kaliszu.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 12 pkt 2 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. - Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z późn. zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o zajęcie stanowiska wobec przedstawionych problemów. Będę wdzięczny za możliwie szybkie udzielenie odpowiedzi.

zał. 3

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Warszawa, dnia 12.10. 2006 r.

Zespół IX BRPO

RPO-539767-IX-903/06/WK

ABSTRAKT

do wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich skierowanego do Ministra Sprawiedliwości w sprawie nieprawidłowości związanych ze stosowaniem i obowiązywaniem zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie ustalenia wykazu chorób i schorzeń pozostających w związku ze służbą w Służbie Więziennej, z tytułu których przysługują renty i odszkodowania (M.P. Nr 7, poz. 84 z późn. zm.).

W wystąpieniu Rzecznik wykazuje, iż:

- powyższe zarządzenie nie obowiązuje już od blisko prawie 10 lat, gdyż zostało wydane na podstawie art. 96 ustawy z dnia 10 grudnia 1959 r. o Służbie Więziennej (tekst jedn. - Dz.U. z 1984 r. Nr 29, poz. 149 z późn. zm.), która następnie została zastąpiona nową ustawą z dnia 26 kwietnia 1996 r. (tekst jedn. - Dz.U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761 z późn. zm.). Przepis art. 140 ust. 2 obecnie obowiązującej ustawy o Służbie Więziennej określa, że do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie pozostają w mocy przepisy dotychczasowe, o ile nie są z nią sprzeczne, nie dłużej jednak niż 1 rok.

- obowiązujący stan prawny narusza reguły przyzwoitej legislacji oraz wskazuje na brak spójności przepisów prawa, gdyż nie wiadomo czy w sprawie odszkodowań związanych z uszczerbkiem na zdrowiu i szkody w mieniu, zgodnie z art. 67 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (tekst jedn. - Dz.U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761 z późn. zm.), należy stosować wyłącznie przepisy o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji bez wydawania w tej kwestii aktów wykonawczych przez Ministra Sprawiedliwości, czy też należałoby wykonać delegację zawartą w art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, ABW, AW, CBA, SG, BOR, PSP i SW oraz ich rodzin (tekst jedn. - Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.) poprzez wydanie odpowiedniego rozporządzenia.

- ponadto zgodnie z art. 93 ust. 2 Konstytucji, zarządzenia są wydawane tylko na podstawie ustawy. Nie mogą one stanowić podstawy decyzji wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów. Tymczasem wykaz chorób i schorzeń zawarty w przedmiotowym zarządzeniu stanowi podstawę do wydawania decyzji administracyjnej o przyznaniu bądź odmowie przyznania jednorazowego odszkodowania z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Sporządził:

/-/ mgr Wojciech Kardacz

Główny Specjalista